

MITÄ MATRIKKELI KERTOO

Kaikkihan ovat tenttikirjoja lukiessaan oppineet suuresti rakastamaan taulukoita ja prosenttilukuja, joten niitä on nyt tarjolla kunnan annos. Näitä lukuja ei kuitenkaan tarvitse opetella, ja asia tuskin on kovin paljon vähemmän tärkeää kuin tenttikirjojen numeroilla höystetyt höpötykset.

Seuraavien laskelmien on tarkoitus antaa yleiskuva siitä, millaisissa tehtävissä naiset ja miehet toimivat kirjastossa. Tiedot on poimittu kirjasta Suomen kirjastonhoitajat ja informaatikot 1980. Kirjassa on yhteensä 1522 nimeä, mutta kun ei niitä kaikkia jaksanut lukea, käsittelyyn pääsi vajaa kolmannes eli 461 nimeä. Ne on otettu järjestyksessä aakkosten alusta, keskeltä ja lopusta; mukana on tiettyjen kirjainten kaikki nimet lukuunottamatta eläkkeelle jääneitä ja kuolleita sekä niitä, jotka eivät varsinaisesti hoida kirjastoa, esim. opettajat ja suunnittelijat.

Otos on jaettu kahdeksaan ryhmään: amanuenssit, kirjastonhoitajat, sivukirjastonhoitajat, osastonhoitajat, maakuntakirjastonhoitajat, informaatikot, apulaisjohtajat ja johtajat. Kirjastonhoitajien ryhmä on sekalainen, sillä siihen kuuluvat kunnan kirjastonhoitajat, kaikki ne, joiden kohdalla oli pelkkä merkintä "kirjastonhoitaja" (myös ruotsinkielinen "bibliotekarie") sekä kaikki yli- ja alikirjastonhoitajat. Se, ettei tässä ole parempaa jakoa, johtuu etupäässä laiskuudesta ja siitä, että toisaalta amanuenssien ja toisaalta kirjastonjohtajien ryhmä oli kaikkein mielenkiintoisin.

Tarkastelun perusteella tulin siihen tulokseen, että kirjastonhoitajista 88 % on naisia ja 12 % miehiä, mikä lienee melko lähellä totuutta. Koko porukan jakauma näyttää tällaiselta:

amanuensseja	36 %
osastonhoitajia	14 %
sivukirjastonhoitajia	12 %
kirjastonhoitajia	28 %
maakuntakirjastonh.	1 %
informaatikkoja	2 %
apulaisjohtajia	3 %
kirjastonjohtajia	4 %

Vaan eipä näytä lainkaan samanlaiselta, jos molemmista sukupuolista tehdään erikseen vastaava taulukko. Naisista on...

amanuensseja	40 %
osastonhoitajia	14 %
sivukirjastonhoitajia	12 %
kirjastonhoitajia	28 %
maakuntakirjastonh.	1 %
informaatikkoja	2 %
apulaisjohtajia	2 %
kirjastonjohtajia	2 %

Miehillä on näköjään kumma taipumus viihtyä johtotehtävissä, mitä osoittaa tämä: miehistä on...

amanuensisseja	13 %
osastonhoitajia	14 %
sivukirjastonhoitajia	13 %
kirjastonhoitajia	28 %
informaatikkoja	4 %
apulaisjohtajia	9 %
kirjastonjohtajia	20 %

Siis vain kirjastonhoitajina ja osastonhoitajina on suhteessa saman verran naisia ja miehiä, toisin sanoen näistä 88 % on naisia ja 12 % miehiä. Sen sijaan amanuensisseista 96 % on naisia ja johtajista 58 % on miehiä. Se, kenelle johto kuuluu, näkyy vielä selvemmin siitä, että miehistä viidennes ja naisista viideskymmenesosa on johtajia.

Kokonaisuudessaan kirjaston työnjako on seuraava:

	naisia	miehiä
amanuensisseista	96 %	4 %
os.hoitajista	88 %	12 %
sivuk.h:sta	87 %	13 %
kirj.hoitajista	88 %	12 %
mk.hoitajista	100 %	
informaatikoista	80 %	20 %
apul.johtajista	58 %	42 %
johtajista	42 %	58 %

Lukuihin tuo epätarkkuutta pyöristysten lisäksi otoksen pienuus. Suomen kirjastonhoitajat ja informaatikot -kirjassa ei edes ole kaikkia kirjastonhoitajia, ja kuten sanottu tähän tarkasteluun on otettu vajaa kolmannes mukana olevista. Laskelmat antavat kuitenkin suuntaviivoja sukupuolten eriarvoisuudesta kirjastossa. Jos asiasta tehtäisiin kunnan tutkimus, olisi mielenkiintoista tietää tarkalleen, kuinka paljon kukaan saa palkkaa: siitä voisi laskea, minkä verran palkoista menee naisille ja minkä verran miehille. Jo edellä esitettyjen perusteella voi laskea, että ilmeisesti miehet saavat palkoista suuremman osan kuin 12 %, johon heidän osuutensa kirjastonhoitajista edellyttäisi.

Pidetäänkö mielessä vielä muuan seikka. AY-toimintamme johtoportaisissa on paljon kirjastonjohtajia (ja vähän amanuensisseja). Kirjastonjohtajista monet ovat miehiä. Johtajat saavat hyvää palkkaa. Mitä tästä opimme?

RK

P.S. YLIKIRJASTONHOITAJAT OLISI SITENKIN PITÄNYT PANNA OMAAN KASTIINSA, MUTTA ONNEKSI HEITÄ EI OLLUT MONTA, JOTEN MOKA EI MUUTANE TULOSTEN YLEISSUUNTAA.

YLIPAINOISUUS

vakava uhka maailmanrauhalle

Mitkä ovat ihannemittanne?

Seuraava taulukko on ranskalaisen kauneusasiantuntijan laatima:

Pituus	Paino	Kaula	Rinta	Uuma	Lantiot	Reidet	Pohkeet
155 sm	50 kg	31 sm	85	61	91	49	32
160 sm	53 kg	32 sm	87	63	93	50	33
165 sm	56 kg	32 sm	88	64	94	51	33
170 sm	59 kg	33 sm	89	65	95	51	34

Grand Massette auttaa Teitä saavuttamaan ihannemittanne.

Hyvin huokea – vain 19 nmk.

SYÖDÄÄN VÄHEMMÄN

LEIKATKAA IRTI ■ ■ ■ ■ ■

T:mi TRADIMEX, Postilokero 536, Helsinki

Lähetätkää minulle postiennakolla kpl
Grand Massette-hieromalaite à 19 nmk +
postikulut. Täysi palautusoikeus.

Nimi:

Osolte:

Eeva 8/63

RAKKAUS LAIHDUTTAA

Oletteko huomanneet, miten solakaksi ja suloiseksi tämän kevään kuuluisa morsian prinsessa Beatrix on muuttunut? Vielä jokin aika sitten hän oli suorastaan pyylevä, mutta rakkaus – ja tiukka ruokavalio – ovat tehneet ihmeitä. Samasta syystä ovat hoikistuneet myös kuningatar Juliana, prinsessa Birgitta ja prinsessa Irene. Kruunupäiden laihdutuskerhoon kuuluu muitakin tunnettuja kuninkaallisia, joiden ruokajärjestyksestä seuraavassa kerromme.

S
I
N
A

LAIHUUS RUMENTAA!

Teidän tulee olla sopu-
suhtaisesti kehittynyt, jos
mielitte täyttää vaimon
paikan elämässä. Mies
rakastaa viehättävää, hy-
vin kehittynyttä naista
— Aivan helposti voitte
»Eta-Tragol-Bonbon-
illa» lisätä ruumiinpai-
noanne muutamassa vii-

kossa 4—12 kg. Rasia jälkivaatimuksella Smk. 35:—.

TEKNILLINEN LIIKETOIMISTO,

Helsinki, Pormestarinrinne 4.

N
A
I
N
E
N

Ilmoitus Aitassa 1927.

Kysymys:

Olen 20-vuotias opiskelijatyttö ja paitsi omastani myös mui-
den mielestä aivan liian laiha. Olen yrittänyt syödä välipaloja
ja myös iltasyömistä olen koettanut, mutta turhaan. Matoja
minulla ei ole.

Millä tavoin saisin poskeni näyttämään pyöreämmiltä. Min-
kälaiset ruokalajit olisivat hyväksi?

Ruipelo

Vastaus:

Elleivät muut keinot auta, voisitte pyytää lääkäriltä ns. ana-
bolisia aineita sisältävää vahvistavaa lääkettä, joka voimistaa
elimistön valkuaissynteesiä ja auttaa siten lihomaan tehok-
kaammin kuin tavalliset vahvistuslääkkeet. Vanha suomalainen
sanankasano sanoo, että »välipala se lapsen kasvattaa». Toisin
sanoen, kyllä ne välipalat vähitellen koituvat painon hyväksi,
jos todella syötte yli normaalin kaloritarpeen. Sokeri ja ras-
vat ovat lihottavimmat ravintoaineet, joten esimerkiksi leivok-
set päiväkahvin kera, runsaasti kermaa aina kahviin ja ateri-
oilla muutama peruna yli välttämättömän ja rasvaisia kastik-
keita, niin eiköhän muutosta ala tapahtua. Ja natustelkaa päh-
kinöitä — erilaisia — milloin muuta puuhaa ei ole, niissä on
tavattoman paljon kaloreja.

TERVEEL- LISTÄ HERKUT- TELUA

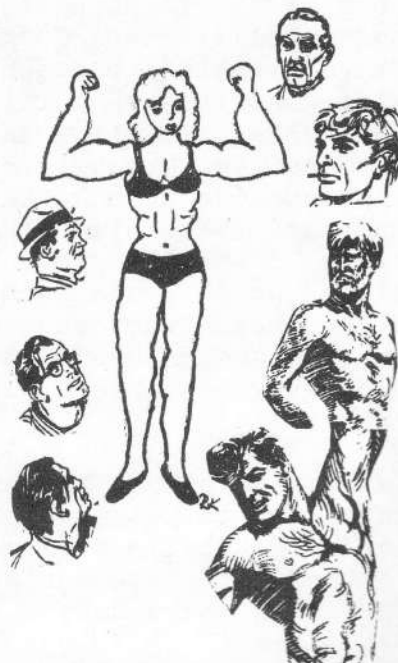
Kysymys:

Olen 16-vuotias tyttö, 161 sm pitkä ja painan vain 44 kg.
Olen ollut laiha pienestä pitäen, tauteja minulla ei ole todettu,
ei myöskään anemiam. Syön tavallista runsaammin ja olen ollut
jopa lihotuskuurillakin, mutta turhaan. Kasvuikässä painoni nou-
si tasaisesti, mutta ei koskaan saavuttanut normaalia. Kun lak-
kasin kasvamasta, pysähtyi myös painonlisäykseni. Laihuuteni
on aiheuttanut minulle pahan kompleksin. Haluaisin vielä tie-
tää, onko E-vitamiini jotenkin vaarallista, kuten minulle sanot-
tiin sitä syödessäni.

Kärsivä teini

Vastaus:

Tällaisen ns. rakenteellisen laihuuden perimmäistä syytä ei tunne-
ta, tiedetään vain, että jotkut ihmiset kuuluvat ruumiinrakenteel-
taan tyyppiin, jonka luonteenomaisimpina piirteinä on laihuus.
Tähän laihuuteen on erittäin vaikeaa päästä vaikuttamaan, ruoka ei
näköjään tehoa samalla tavoin kuin tavallisille ihmisille. Mikään
kilpirauhashäiriö tämä ei ole. Aivan viime vuosina on lopultakin ke-
sitetty aineita, joilla saattaa olla edullinen vaikutus tähän tilaan. Nämä
aineet ovat ns. anabolisia aineita, mikä nimitys tarkoittaa ruumiin
valkuaissynteesiä voimistavaa ominaisuutta. Ne ovat kemiallisesti
steroideja ja eräässä mielessä sukua miehen sukupuushormonille, joskin
tämä »miehistävä» vaikutus niissä on häviävän pieni. Sen verran
sitä kuitenkin varotaan, että naisille ja lapsille valmisteita — joita
on useita erilaisia — annetaan neljän viikon sarjoissa pitämällä
aina välillä neljän viikon tauko. Tällaisella hoitosarjalla yhdessä
järkipärisen ruokavallan kanssa on rakenteellista laihuutta voitu
parantaa. Kääntykää lääkärin puoleen. — E-vitamiini ei ainakaan
normaaliannoksina ole vaarallista.

OSUUSKUNTA VASTAPAINO

*-kriittistä kirjallisuutta
rohkeasti ajatteleville*

Tampereella perustettiin viime vuoden lopulla uusi kustannus-yhtiö, Osuuskunta Vastapaino. Kustantajalta on luvassa ajan-kohtaista ja kriittistä yhteiskuntatieteellistä, filosofista, sekä humanistista kirjallisuutta. Vastapaino keskittyy lähinnä käännöskirjallisuuteen, mutta myös kotimaisia teoksia julkaistaan.

Osuuskunta Vastapaino aikoo täyttää suurten kustantajien jättämän kustannuspoliittisen aukon. Kevyttä näennäistiedettä, liitupaperisia ensyklopedioita ja myyntivarmoja oppikirjoja suosiva kustannuspolitiikka ei ole "tieteellisen ajan" hermolla. Siksi etummainen tieteellinen keskustelu välittyy Suomeen hitaasti ja tällöinkin vain kielitaitoisten suppeaan piiriin.

Ongelma ei ole ainoastaan kustannuspoliittinen. Tutkijoiden ja vaihtoehtoja elämäänsä etsivien kansalaisten väliltä puuttuu keskusteluyhteys vaikka he tänä päivänä keskustelevat - ehkä enemmän kuin koskaan - samoista teemoista: elämäntavasta, omaehtoisesta kulttuurista, naiskysymyksestä, vaihtoehtoisesta tuotannosta, yhteiskuntarakenteen muutoksesta subjektiviteetistä, rauhasta jne.

Vastapaino haluaa kirjoillaan antaa pontta yhteiskunnalliselle keskustelulle sekä edistää tieteellistä tutkimusta ja opiskelua maassamme.

Vallitsevassa kustannuspolitiikassa on muitakin vinosuuntauksia. Käännetty tietokirjallisuus on voittopuolisesti angloamerikkalaista. Saksan, espanjan, ranskan, kreikan ja italian kielistä tietokirjallisuutta ei juuri käännetä idän suurista kielistä nyt puhumattakaan.

Monet arvokkaat ajattelun traditiot ja nykysuuntaukset ovat maassamme tuiki tuntemattomia.

Näihinkin haasteisiin uusi kustannusyhtiö aikoo omalla panoksellaan vastata.

Vankat taustavoimat

Tarvittavan alkupääoman saamiseksi Vastapaino perustettiin osuuskuntamuotoisena. 100 markan osuuksia voi kuka tahansa henkilö, yhdistys tai yhteisö lunastaa haluamansa määrän. Osuuskunnan jäsenet saavat julkaistavat teokset kolmanneksen vähittäismyyntihintaa edullisemmin.

Alkupotin yrityksen käynnistämiseksi kokosivat 76 perustajajäsentä. Heidän joukossaan on mm. vankka professorikaarti: Raimo Blom, Antti Eskola, Auli Hakulinen, Pertti Hemánus, Yrjö-Paavo Häyrynen, Antero Jyränki, Pertti Karkama, Juha Manninen, Raoul Palmgren, Veikko Pietilä, Liisa Rantalaiho ja Yrjö Varpio.

Perustajajäseniin kuuluu myös koko joukko tunnetuimpia nuoren polven tutkijoita ja muita vaikuttajia: Jan-Otto Andersson, Jukka Gronow, Pertti Hynynen, Sakari Hänninen, Riitta Jallinoja, Raija Julkunen, Pertti Klemola, Tarmo Malmberg, Lauri Mehtonen, Marja-Leena Mikkola, Arto Noro, Jukka Paastela, Leena Paldan, Juha Partanen, Kauko Pietilä, Leila Räsänen, Aino Saarinen, Esa Sironen, Eero Taivalsaari, Olli Tammi-lehto, Marja-Leena Vainionpää jne. jne.

Tällä hetkellä osuuskunnan jäsenmäärä on jo reilusti yli 200 ja se nousee päivittäin.

Ensimmäiset teokset

Uuden kustantajan ensimmäinen teos on jo painokoneessa. Apulaisprofessori Raimo Blomin "Yhteiskuntateoria ja valtio" ilmestyy toukuun alussa.

Elokuussa ilmestyy tunnetun länsiberliiniläisen filosofin, professori W.F. Haugin teos "Mainonta ja kulutus - systemaattinen johdatus tavarastetiikkaan ja kapitalistiseen massakulttuuriin". Haug on aikamme johtavia eurooppalaisia filosofeja. Hän on mm. arvostetun Das Argument -lehden päätoimittaja.

Myöhemmin syksyllä on luvassa viime aikojen ehkä puhutuin valtioteoreettinen teos, länsisaksalaisen Joachim Hirschin "Turvavaltio".

Ensi kevääseen mennessä ilmestyvät vielä ainakin neuvostoliittolaisen Jevgeni Veitsmanin "Elokuvan filosofia" sekä professori Pertti Hemänuksen ja YT Kauko Pietilän journalistia käsittelevä debattikirja.

P.S. Mm. Helsingin Sanomat piti kulttuurisivullaan Osuuskunta Vastapainon perustamista "kulttuuritekona". Kulttuuriteko on myös osuuskuntaan liittyminen. Osuuksia 5 100 mk voit lunastaa maksamalla ao. summan PS-tilille TA 1479 81-8. Lisätietoja: Osuuskunta Vastapaino, Näsilinnankatu 22 A 19, 33210 Tampere 21.
P. (931) 115 400 / 27.

Jorma Mattila

